

Budapest Főváros X. kerület Kőbányai Önkormányzat Képviselő-testület ülése

BUDAPEST FŐVÁROS X. KERÜLET KŐBÁNYAI ÖNKORMÁNYZAT
POLGÁRMESTERE

16/694/16/2010.

Budapest, ... 2010. NOV. 18. ....

Tárgy: Javaslat közös igazgatású, többcélú, önállóan működő költségvetési szerv létrehozására a Gyermekjóléti Központ, a Családsegítő Szolgálat és a Szivárvány Nonprofit Kft. egyes feladatainak összevonásával

Tisztelt Képviselő-testület!

Az elmúlt években több alkalommal is felmerült, hogy a kerületben működő szociális és gyermekjóléti intézmények egy részét összevonjuk, közös igazgatás alá helyezzük.

2004. évben készült egy döntés-előkészítő anyag a Gyermekjóléti Központ Családsegítő Szolgálathoz történő integrálásáról; illetve 2007-ben külső szakértő készített szakvéleményt a fenti intézmények összevonásához.

A szakvélemény összegzése szerint a két intézmény összevonása a vonatkozó jogszabályok figyelembevételével lehetséges.

A Képviselő-testület 361/2009. (III. 19.) számú határozatában döntött arról, hogy a Sibrik Miklós út 66-68. szám alatti – volt általános iskola – épületben a Gyermekjóléti Központ, a Családsegítő Szolgálat, a Nevelési Tanácsadó, a Pedagógiai Szolgáltató Központ és a Védőnői Szolgálat kerül elhelyezésre. A Testület 567/2009. (IV. 16.) számú határozatával annyiban módosította korábbi döntését, hogy a Sibrik Miklós úti épületbe a Védőnői Szolgálat nélkül költöznek az intézmények.

Az intézmények közötti hatékony együttműködés a közös telephelyen történő elhelyezéssel erősíthető; illetve a nem szakmai létszám átstrukturálásával, a szolgáltatások összehangolásával a lakosság fele nyújtott ellátások bővíthetők.

A kerület idős lakosai részére nyújtott szociális alapszolgáltatásokat – házi segítségnyújtás, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, étkeztetés, idősek klubjai – és a szakosított ellátást – átmeneti otthon - a Kőbányai Szivárvány Nonprofit Kft. látja el. Ezeket a feladatokat az önkormányzat 2004-ig intézményi keretek között szervezte meg. A Kft. tevékenységei közül az idősek otthona szolgáltatás önként vállalt feladata Kőbánya Önkormányzatának.

A gazdasági társaságok számának csökkentése és tevékenységeinek átgondolása során célszerű az önkormányzat által kötelezően biztosítandó szolgáltatásokat ismét az intézményi struktúra keretein belül biztosítani, ami a dolgozók számára is kedvezőbb – közalkalmazotti – jogviszonyt eredményez.

Javaslom, hogy a fenti intézményeket, tevékenységeket a - jogszabályi háttér figyelembe vételével – integráljunk, a Tisztelt Képviselő-testület hozzon létre egy közös igazgatású többcélú, önállóan működő költségvetési szervet.

Az államháztartásról szóló 1992. évi XXXVIII. Törvény szerint:

95. § (1) Az alapító szerv jogosult a költségvetési szervet átalakítani, megszüntetni. A költségvetési szerv átalakítása történhet egyesítéssel vagy szétválással. Az egyesítés lehet beolvadás vagy összeolvadás. A szétválás lehet különválás vagy kiválás.

(2) Beolvadás esetén a beolvadó költségvetési szerv megszűnik, jogutódja az átvevő költségvetési szerv.

(3) Összeolvadás esetében az egyesítendő költségvetési szervek megszűnnek, jogutódjuk az átalakítással létrejövő új költségvetési szerv.

A fenti jogszabály szerint a Gyermekjóléti Központ és Családsegítő Szolgálat összeolvadása folytán jogutódjukként egy új költségvetési szerv jön létre, mely számára a Képviselő-testület döntése alapján a Szivárvány Nonprofit Kft. átadja a korábban általa ellátott kötelezően biztosítandó szociális alapszolgáltatásokat és szakosított ellátást.

A közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvénynek a szociális, valamint a gyermekjóléti és gyermekvédelmi ágazatban történő végrehajtásáról rendelkező 257/2000. (XII. 26.) számú Kormányrendelet szerint az integrált, közös igazgatású intézmény kinevezett vezetője magasabb vezetőnek, az önálló szervezeti egységek élén állók vezetőnek minősülnek.

A magasabb vezetők és bizonyos munkakörök (pl. gazdasági ügyintéző) számának csökkentésével várhatóan hosszú távon a költségek csökkenthetők.

A Gyermekvédelemről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi III. törvény és a Szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény és ezek végrehajtási rendeletei tartalmazzák a fenti szolgáltatásokra vonatkozó rendelkezéseket.

A személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet szerint:

27. § (1) A gyermekjóléti szolgáltatás megszervezhető különösen

a) önálló gyermekjóléti szolgálat vagy központ működtetésével,

b) közös igazgatású, többcélú intézményben önálló szakmai és szervezeti egységként működtetett gyermekjóléti szolgálat vagy központ működtetésével,

c) önálló családgondozó alkalmazásával.

30. § (3) Az intézményben biztosítani kell a gyermekjóléti szolgálat vagy központ önálló szakmai egységként történő működtetését.

A személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmények szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 1/2000. (I. 7) számú SZCSM rendelet tartalmazza:

19/A. § (3) Ha a házi segítségnyújtás, a családsegítés, a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, a közösségi ellátások, a támogató szolgáltatás, az utcai szociális munka, illetve a nappali ellátás más alapszolgáltatásokkal együtt vagy bentlakásos intézmény keretében kerül megszervezésre, biztosítani kell e szolgáltatások önálló szakmai egységként történő működtetését.

(4) A szakmai egység önálló szakmai irányítás alatt álló szervezeti egység.

A fent említett jogszabályok alapján a szervezeti egységek szakmai önállóságát és a szakmai létszámukat az önálló szervezeti egységeknek továbbra is biztosítani kell.

A Kőbányai Szivárvány Nonprofit Kft. dolgozóinak jogviszonyát a Munka Törvénykönyve szabályozza. Ha a munkáltató személye a munkáltató vagy alapító döntése alapján oly módon változik meg, hogy a munkáltató feladatkörének meghatározott csoportja a Közalkalmazottak jogállásáról szóló törvény hatálya alá tartozó munkáltató (az újonnan létrehozandó költségvetési szerv) számára kerül átadásra, a munkavállaló munkaviszonya az átadás

időpontjában megszűnik. A munkáltató munkavállalót az átadás előtt legkésőbb 30 nappal köteles tájékoztatni az átadás időpontjáról, okáról, a munkavállalót érintő jogi, gazdasági és szociális következményekről; illetve arról, hogy közalkalmazotti jogviszony keretében biztosítja a további foglalkoztatását. Amennyiben a munkavállaló ezt nem fogadja el, végkielégítés illeti meg.

A Kőbányai Szivárvány Nonprofit Kft. ellátási szerződés keretében az önkormányzat intézményeiben nyújtja szolgáltatásait. Ezt a szerződést módosítani szükséges a megmaradó feladatok függvényében (idősek otthona).

Javaslom, hogy a közös igazgatású intézmény önálló szervezeti egységei az alábbiak legyenek:

- gyermekjóléti központ
- gyermekek átmeneti otthona
- családsegítő szolgálat
- nappali ellátás / idősek klubjai
- házi segítségnyújtás
- jelzőrendszeres házi segítségnyújtás
- átmeneti otthoni ellátás

Összegezve a közös igazgatású, többcélú intézmény előnyei:

- hatékonyabb együttműködés a területek között
- a szolgáltatások összehangolása, kiszélesítése
- komplexebb ellátás a kerületi lakosok részére
- a szociális és gyermekjóléti szolgáltatások hatékonyabb fejlesztése
- átláthatóbb, összehangoltabb működés
- költségcsökkentés
- a Kőbányai Szivárvány Nonprofit Kft. dolgozói számára kedvezőbb a közalkalmazotti jogviszony

A közös igazgatású intézmény az alábbi ütemterv alapján hozható létre:

Feladat	Határidő	Felelős
Alapító okirat, megszüntető okiratok elkészítése	2011. január	Ehrenberger Krisztina Dr. Korpai Anita
Magasabb vezetői pályázat kiírása	2011. január	Ehrenberger Krisztina
Döntés ideiglenes vezető megbízásáról a pályázat elbírálásáig	2011. január	Kovács Róbert
Intézményvezetők kinevezésének módosítása	2011. március	Ehrenberger Krisztina Hegedűs Károly Dr. Korpai Anita
Szivárvány Nonprofit Kft. dolgozóinak tájékoztatása, nyilatkoztatása	2011. április	Kovács Róbert Lajtai Ferencné

Szivárvány Nonprofit Kft. meghatározott feladatköreinek átadása, alapító okirat módosítása	2011. június	Ehrenberger Krisztina Dr. Korpai Anita Lajtai Ferencné
Kőbányai Szivárvány Nonprofit Kft. ellátási szerződésének módosítása	2011. június	Dr. Korpai Anita
SZMSZ elkészítése	2011. június	Ehrenberger Krisztina Dr. Korpai Anita Ambrus Zsuzsanna Szabó Katalin Ildikó Lajtai Ferencné

Az előterjesztést a Népjóléti Bizottság 2010. november 2-i ülésén megtárgyalta, és elfogadásra javasolja a Képviselő-testületnek.

Kérem a Tisztelt Képviselő-testületet, támogassa a határozati javaslatot.

Határozati javaslat:

Budapest Főváros X. Kerület Kőbányai Önkormányzat Képviselő-testülete úgy dönt, hogy közös igazgatású, többcélú, önállóan működő költségvetési szervet hoz létre a Kőbányai Gyermekjóléti Központ és a Kőbányai Családsegítő Szolgálat összeolvadásával.

A Képviselő-testület jelen döntése alapján az összeolvadással létrejött jogutód költségvetési szerv számára a Szivárvány Nonprofit Kft átadja a korábban általa ellátott szociális alapszolgáltatásokat (házi segítségnyújtás, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, étkeztetés, nappali ellátás) és szakosított ellátást (átmeneti elhelyezés).

Budapest Főváros X. Kerület Kőbányai Önkormányzat Képviselő-testülete a közös igazgatású, többcélú intézmény létrehozásához az alábbi ütemtervet fogadja el:

Feladat	Határidő	Felelős
Alapító okirat, megszűntető okiratok elkészítése	2011. január	Ehrenberger Krisztina Dr. Korpai Anita
Magasabb vezetői pályázat kiírása	2011. január	Ehrenberger Krisztina
Döntés ideiglenes vezető megbízásáról a pályázat elbírálásáig	2011. január	Kovács Róbert
Intézményvezetők kinevezésének módosítása	2011. január	Ehrenberger Krisztina Hegedűs Károly Dr. Korpai Anita
Szivárvány Nonprofit Kft. dolgozóinak tájékoztatása, nyilatkoztatása	2011. április	Kovács Róbert Lajtai Ferencné

Szivárvány Nonprofit Kft. meghatározott feladatköreinek átadása, alapító okirat módosítása	2011. június	Ehrenberger Krisztina Dr. Korpai Anita Lajtai Ferencné
Kőbányai Szivárvány Nonprofit Kft. ellátási szerződésének módosítása	2011. június	Dr. Korpai Anita
SZMSZ elkészítése	2011. június	Ehrenberger Krisztina Dr. Korpai Anita Ambrus Zsuzsanna Szabó Katalin Ildikó Lajtai Ferencné

Határidő:

Felelős:

Végrehajtásért felelős:

Végrehajtás előkészítéséért felelős:

folyamatos

Kovács Róbert polgármester

dr. Neszteli István jegyző

Hegedűs Károly aljegyző

Ehrenberger Krisztina főosztályvezető

Bajtek Mihályné főosztályvezető

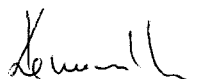
Dr. Korpai Anita osztályvezető

Ambrus Zsuzsanna intézményvezető

Szabó Katalin Ildikó intézményvezető

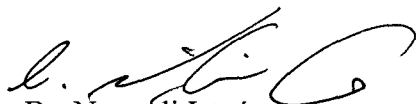
Lajtai Ferencné ügyvezető

Budapest, 2010. november 2.

Kovács Róbert

Törvényességi szempontból látta:

Dr. Neszteli István
jegyző

SZAKÉRTŐI SZAKVÉLEMÉNY

A Budapest Kőbányai Önkormányzat Gyermekjóléti Központ, a Budapest Kőbányai Önkormányzat Gyermek Átmeneti Otthona és a Budapest Kőbányai Önkormányzat Családsegítő Központ összevonásához

Megbízó: Budapest Kőbányai Önkormányzat (1102 Budapest, Szent László tér 29.) képviselőjében Verbai Lajos polgármester

Megbízott szakértő: Papp Krisztina Mária (1028 Budapest, Vörösmarty u. 26.) gyermekvédelmi szakértő (szakértői törzskönyvi száma: GySz-GYEK/83/2003)

Budapest, 2007. június 15.

TARTALOM

I.	A szakértői felkérés célja, a megbízás tárgya, a vizsgálat kiterjedése, helye, ideje, módszere.....	3
II.	Az intézmények működésének törvényi keretei, feladatai, szakmai tevékenységük.....	4
	II. 1. Kőbányai Gyermekjóléti Központ.....	4
	II. 2. Kőbányai Gyermek Átmeneti Otthona.....	10
	II. 3. Kőbányai Családsegítő Szolgálat.....	12
III.	Az intézményi integráció lehetséges módzatai.....	14
	III. 1. Intézményi strukturális összevonás.....	15
	III. 2. A szervezeti összevonás közös telephelyen történő kialakítása.....	16
	Összegzés.....	18

I. A szakértői felkérés célja, a megbízás tárgya, a vizsgálat kiterjedése, helye, ideje, módszere

A vizsgálat célját a megbízó felkérésének tartalma határozta meg.

A megbízás kiterjedt, a Budapest Kőbányai Önkormányzat Gyermekejóléti Központ, a Budapest Kőbányai Önkormányzat Gyermek Átmeneti Otthona és a Budapest Kőbányai Önkormányzat Családsegítő Központ összevonásához szükséges előkészítő anyag elkészítésére, kitérve az összevonás lehetséges költségvetési vonzatára, az előírt lehetséges szakmai létszámra, az összevonás ütemtervére az egyéb változtatások lehetőségére, valamint, hogy a megbízott az intézményvezetői pályáztatásban működjön közre.

A vizsgálat kiterjed az érintett intézmények szakmai működésének személyi és tárgyi feltételrendszerének áttekintésére, az ellátottak körére, a szakmai munka irányaira, módszereire, színvonalának elemzésére.

A szakvélemény elkészítésekor feladatomban tekintetem megvizsgálni az intézményi integráció várható hatását az intézmények szakmai működésére, a költségvetésben várható eredményre.

A vizsgálat elkészítésének kezdete, 2007. május 14.

Befejezése, 2007. június 15.

A vizsgálat során, a megbízóval történő személyes megbeszélést követően, meglátogattam az intézményeket, megtekintettem működésük tárgyi feltételeit, az intézményvezetőkkel és a telephelyvezetővel személyes megbeszélést folytattam, valamint áttekintettem az intézményi dokumentációkat (alapító okiratokat, szervezeti- és működési szabályzatokat, költségvetési és szakmai beszámolókat).

II. Az intézmények működésének törvényi keretei, feladatai, szakmai tevékenységük

II. 1. Kőbányai Gyermekjóléti Központ

Jogszályi háttér:

- A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. Tv.
- A személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények valamint személyek szakmai feladatairól és működési feltételeiről szóló 15/1998. (VI.30.) számú NM.rendelet
- A gyermekjóléti és gyermekvédelmi személyes gondoskodást nyújtó intézmények működési engedélyezéséről szóló 259/2002.) Korm. rendelet
- A gyámhatóságok, a területi gyermekvédelmi szakszolgálatok, a gyermekjóléti szolgálatok és a személyes gondoskodást nyújtó szervek, személyek által kezelt személyes adatokról szóló 235/1997.(XII.17.) Korm. rendelet
- A gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló 149/1997.(IX.10.) Korm. rendelet
- A személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások és a gyermekvédelmi szakellátások térítési díjáról és az igénylésükhöz felhasználható bizonyítékukról szóló 133/1997.(VII. 29.) Korm. rendelet
- A személyes gondoskodást végző személyek adatainak működési nyilvántartásáról szóló 8/2000.(VIII.4.) SZCSM rendelet
- A személyes gondoskodást végző személyek továbbképzéséről és a szociális szakvizsgáról szóló 9/2000. (VIII.4.) SZCSM rendelet
- A közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. Törvénynek a szociális, valamint a gyermekvédelmi ágazatban történő végrehajtásáról szóló 257/2000. (XII. 26.) Korm. rendelet
- A családok támogatásáról szóló 1988. évi LXXXIV. Tv. és a végrehajtásról szóló 223/1998. Korm. rendelet

Az intézményfenntartó, a törvényi változások figyelembevételével többször módosította az intézmény alapító okiratát, kérvényezte a működési engedély megújítását.

A Gyermekjóléti Központ alapító okirata 2004. október 10-vel módosult, a Központ által ellátandó új speciális feladatok bővülésével.

Az intézmény működésének célját, szervezeti felépítését, belső munkarendjét, külső kapcsolatrendszerét, továbbá mindazokat a szabályokat, amelyeket magasabb szintű jogforrások határoznak meg, a 2005. november 17-én kelt Szervezeti és Működési Szabályzat tartalmazza.

A Szervezeti és Működési Szabályzatban megfogalmazásra kerülnek a Gyermekjóléti Központ működésének alapelvei. A törvényi előírásokkal összhangban, külön tárgyalja a két önálló szervezeti egység – a Gyermekjóléti Központ és a Gyermek Átmeneti Otthona - működésének célját és feladatait, meghatározza a szervezet felépítését, a szolgáltatások igénybevételének módját, az ellátottak körét, a dolgozók létszámát és feladataikat, a munkatársak hatáskörét, a működés és a helyettesítés rendjét, a követendő munkamódszereket.

A Kőbányai Gyermekjóléti Központ hatásköre:

A Budapest Kőbányai Önkormányzat illetékességi területén a gyermekjóléti szolgáltatás biztosítását, szervezését és összehangolását valamint a gyermekek átmeneti gondozását az önálló szervezeti egységként létrehozott Kőbányai Gyermekjóléti Központ működtetésével biztosítja.

Az intézmény területi illetékessége kiterjed minden a Budapest Főváros X. kerületében életvitelszerűen – állandó és ideiglenes jelleggel – tartózkodó személyre.

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. Tv. (továbbiakban: Gyermekvédelmi törvény) céljainak és alapelveinek megfogalmazásában és a gyermeki jogok sorában minden gyermekre vonatkoztatva fogalmaz. Kiepít egy olyan ellátó rendszert, mely a gyermekek különös védelmét szolgálva képes minden gyermek sorsát, igényeit és szükségleteit figyelemmel kísérni, szükség esetén számukra megfelelő és hatékony segítséget nyújtani.

Így biztosítja az állam a gyermekek számára azt az alkotmányos jogot, mely szerint „A Magyar Köztársaságban minden gyermeknek joga van a családja, az állam és a társadalom

részéről arra a védelemre és gondoskodásra, amely a megfelelő testi, szellemi és erkölcsi fejlődéséhez szükséges.”¹

A gyermekvédelmi törvény meghatározza a gyermekjóléti alapellátások célját:

járuljon hozzá a gyermek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődéséhez és jólétéhez, a veszélyeztetettség megelőzéséhez és a kialakult veszélyeztetettség megszüntetéséhez, a családból történő kiemelésének megelőzéséhez, valamint segítse elő a családban történő nevelését.

A fenti alapelvek, célok és feladatok maradéktalanul megvalósulnak a gyermekjóléti szolgáltatás és a gyermekek átmeneti otthonában biztosított átmeneti gondozás vonatkozásában.

A Gyermekjóléti Központ két szervezeti egységének működése az intézménylátogatások és a szakmai beszámoló tükrében:

A Gyermekjóléti Központ forgalmi adatai igen jelentős számot mutatnak.

A családgondozásban részesülők száma kiemelkedően magas, mintegy kétszerese a jogszabályban meghatározott gondozotti létszámnak (50 család, 90 gyermek/családgondozó).

A szakmai szabályokat megfogalmazó; „A személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények valamint személyek szakmai feladatairól és működési feltételeiről szóló 15/1998. (VI.30.) számú NM.rendelet” (továbbiakban: 15/1998 (IV.30.) NM rendelet) 25 család – 45 gyermek/családgondozói arányt fogalmaz meg.

„A gyermekjóléti szolgálatban végzett családgondozás, a **gyermek** veszélyeztetettségének megszüntetésére irányuló tevékenység, melyet személyes segítő kapcsolat keretében, a gyermekkel és családjával végzett szociális munkával, a gyermek problémáinak rendezésére, a családban jelentkező zavarok ellensúlyozására végez a gyermekjóléti szolgálat családgondozója.

Ezen belül végzett tevékenységek a következők:

- támogatja a gyermeket az őt veszélyeztető körülmények elhárításában,

---

¹ 1949. évi XX. Törvény - A Magyar Köztársaság Alkotmánya 67. §.

- támogatja a gyermeket személyisége kedvező irányú fejlődésében,
- segíti a szülőket a gyermek gondozásában, ellátásának megszervezésében,
- segíti a szülőket a családban jelentkező működései zavarok megszüntetésében,
- kezdeményezi és a gyermeknek nyújtott gyermekjóléti ellátásokat, összehangolja a szülők és más hozzátartozók részére aszociális alapellátás keretében nyújtott személyes gondoskodásokat,

A családgondozást tervezett módon, határidő megállapításával kell teljesíteni,

- a gondozás megkezdésekor rögzíti a gyermek és szülője (törvényes képviselője) adatait,
- helyzetértékelést készít,
- a gyermek és szülő (törvényes képviselő) közreműködésével a gyermekvédelmi nyilvántartás megfelelő adatlapját kitöltve gondozási tervet készít,
- a gondozási tervet ismertetni kell a gyermekkel és a szülővel (törvényes képviselővel)
- szükség szerint, de legalább hat hónaponként értékeli a gondozás eredményességét a szülővel és a gyermekkel, a megállapításokat helyzetértékelésben rögzíti.

A gondozási tervet a Gyermekünk védelmében elnevezésű nyilvántartási rendszer megfelelő számú adatlapjainak a kitöltésével készíti el a családgondozó, amit a szülő/k és amennyiben lehetséges, a gyermek is aláír, de mindenképpen együtt fogalmazzák meg

A családgondozás **célja**, a gyermek segítése, támogatása abban, hogy testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődésének veszélyeztető körülményei megszűnjenek.

Ennek érdekében a gyermekjóléti szolgálat célja különösen:

- az önkéntesség szerepének növelése
- a szolgáltatás szerepének hangsúlyozása növelése
- a jóléti szükségletekre és problémákra fordított figyelem összehangolása.”²

A feladat összetettségéből, a magas esetszámból adódik, hogy a gyermekjóléti központ családgondozói igen leterheltek, ezt erősítette a központtá alakuláskor bekövetkezett szervezeti átalakítás is, mely során az utcai szociális munkát részben családgondozói státusból biztosították, valamint a készenléti szolgálat és a kapcsolattartási ügyelet, a mediációs konzultáció is plusz terheket rótt a családgondozókra.

A gondozási esetek 10%-a védelembe vétel során nyújtott családgondozás, mely több évre visszatekintve azonos arányt mutat. A védelembe vétel során végzett családgondozás fokozott

² Szociális munka a gyermekjóléti szolgálatban – Módszertani Gyermekjóléti Szolgálatok Országos Konszenzus Konferenciája, 2007. Balatonkenese. Kiadvány

figyelmet, intenzitást igénylő, a családgondozó számára is egyfajta kontrollt jelentő tevékenység, mely jelentős többlet adminisztrációt is megkíván.

A gyermekjóléti szolgálat kiemelt feladata a gyermek veszélyeztetettségét észlelő- és jelzőrendszer működtetése.

Ennek értelmében:

- Észlelő és jelzőrendszert szervez és működtet, mely lehetővé teszi a gyermekeket veszélyeztető okok feltárását, valamint az egyes gyermek veszélyeztetésének időbeni felismerését.
- Az észlelő és jelzőrendszer keretein belül figyelemmel kíséri a településen élő gyermekek életkörülményeit, szociális helyzetét és a szolgáltatások, ellátások iránti igényt. Az innen származó adatokat nyilvántartja és a jogszabályokban rögzített módon használja fel.
- Az észlelő és jelzőrendszer tagjaitól érkező jelzéseket fogadja és a veszélyeztetettség mértékéhez, valamint a család szükségleteihez igazodó intézkedéseket tesz.
- A GYJSZ a tevékenységek összehangolása és az együttműködés érdekében az esetmegbeszélés előírt formáit szervezi és működteti.

A Gyermekjóléti Központ szakmai beszámolójának számadatai azt mutatják, hogy évről-évre nő a jelzőrendszer segítségével feltárt esetek, és a jelzőrendszeri közvetítéssel segítséget kérő kliensek száma.

A jelzett és a kezelt problémákat feltáró táblák és beszámoló magas színvonalú, szakmailag átgondolt, megalapozott elméleti ismereteket és átfogó szakmai gyakorlatot tükröző tevékenységet mutat.

A prevenció csoport tevékenységének számadata, a programok sokszínűsége kiemelkedő tevékenységet tükröz!

Programjaikkal jelentős segítséget nyújtanak a gyermekek szabadidejének hasznos eltöltésében, a gyermekek tanulásának segítésében, a gyermek és serdülőkori krízisek megoldásában, kezelésében, a családok nevelési problémáinak megoldásában, a családi konfliktusok kezelésében.

A szakmai beszámolóban így értékelik tevékenységüket: „Nagyon sikeresek a családi kirándulások, az érdekes, változatos programok alatt szinte észrevétlenül épül bele a családok életébe a szabadidő hasznos eltöltése, a gyermekkel való helyes bánásmód és az adott helynek megfelelő viselkedési formák. Kialakul a szakembereink iránti bizalom és az együttműködés lehetősége.”

A Gyermekjóléti Központ speciális szolgáltatásai működnek.

Szakma-módszertani szempontból országos szinten mind a négy szolgáltatás – kapcsolattartási ügyelet, készenléti szolgálat, utcai és lakótelepi szociális munka, kórházi szociális munka – kidolgozatlan, nem kellően körülírt, jogszabályilag kevésbé szabályozott.

Mind a szakmai bizonytalanságok, mind a személyi feltételek hiánya ellenére, az intézmény komoly erőfeszítéseket tett a szolgáltatások bevezetése és működtetése terén.

A szakmai munka igényes végzését és magas színvonalát tükrözi az összehangoló, együttműködést elősegítő tevékenységek végzése, lebonyolítása.

Az esetkonferenciák magas száma a szakmaközi megbeszélések tematikája, a Kőbányai Gyermekjóléti Tanácskozás tartalma és a szakmai napok szervezése, valamint a Kábítószerügyi Egyeztető Fórum működésének szervezése, koordinálása segítik a kerület összehangolt gyermekvédelmi munkáját.

Személyi feltételek:

A személyi feltételek a kerület lakosságszámához viszonyítva megfelelnek a 15/1998 (IV.30.) NM rendelet 1. számú mellékletében meghatározott szakmai létszám irányszámait és létszámminimum normáinak, de az itt élő családok szociális helyzete, a családok életében jelentkező problémák, konfliktusok sokasága rendkívül magas – a jogszabályi előírásoknak kétszerese - családgondozói esetszámot, így jelentős megterhelést eredményeznek a családgondozók számára.

A szakdolgozók képzettsége és továbbképzése megfelel a szakmai előírásoknak.

A szociális munkát segítő szakemberek alkalmazása megfelelő. (fejlesztőpedagógus, pszichológus, jogász, szupervízor)

Tárgyi feltételek:

A Gyermekjóléti Központ tárgyi feltételei jelentősen változtak a jelenlegi székhelyre történő költözéssel. A családgondozók számára megfelelő méretű és felszereltségű dolgozó szobák, a

kliensek fogadására alkalmas váró és interjú szobák, valamint a csoportfoglalkozásokra használható helyiségek állnak rendelkezésre.

II. 2. Kőbányai Gyermek Átmeneti Otthona

„A gyermekek jóléti ellátásának céljából a 1997. évi. XXXI. Törvény a Gyermekek Védelméről és a Gyámügyi Igazgatásról, röviden a Gyermekvédelmi Törvényben, települési szinteken létrehozott alapellátási rendszer, a gyermekek számára átmeneti gondoskodást biztosít.

A döntő szemléletváltást az jelenti, hogy a szülő kérésére, beleegyezésével és csak a problémák, krízishelyzet megoldásának idejére kerül átmeneti gondozásba a gyermek. Ez a lehetőség tökéletes összhangban van a gyermek szükségleteivel, azzal a törekvéssel, hogy a problémákat helyben és a szülő, gyermek aktív részvételével oldjuk meg. A jogszabály előírja, hogy lehetőség szerint óvoda-, iskolaváltás nélkül történjen az elhelyezés, hogy a gyermekek számára ne okozzon még nagyobb veszteséget a szülő átmeneti távolléte mellett a környezet változása és az idegen helyre kerülés is.

Fontos hangsúlyozni, hogy ez a szolgáltatás a törvény azon eszmeiségéből adódik, mely szerint a szülőt, családokat erősíteni kell szerepükben, s így a veszélyeztetett gyermeket sem a szüleitől kell megvédeni, hanem a krízishelyzetbe jutott szülő megsegítésén keresztül az ő partnereként az ő aktív részvételével eredményesebb preventív gyakorlatot lehet kialakítani.”

3

A Kőbányai Gyermek Átmeneti Otthona a törvényben megfogalmazott alapelvek, célok és feladatok mentén nyújtja szolgáltatását. Segítséget nyújt azoknak a családban élő gyermekeknek, akik átmenetileg ellátás nélkül maradtak, vagy elhelyezés hiányában gondozás, nevelés, lakhatás nélkül maradnának, valamint akiknek ellátása a család életvezetési nehézségei miatt veszélyeztetett, teljes körű, testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődésüket elősegítő ellátást biztosít, ideiglenesen pótolja a szülői gondoskodást.

---

³A gyermekek átmeneti otthonai és a gyermekjóléti szolgálatok közti együttműködés-a gyermekjóléti szolgálatok feladatai – Módszertani Gyermekjóléti Szolgálatok Országos Konszenzus Konferenciája, 2007. Balatonkenese. Kiadvány

Az otthon segítséget nyújt abban, hogy a gyermekek számára biztonságos, kiszámítható, átlátható háttérrel nyújt.

A gyermekek gondozásában, a családok segítésében intenzíven, formálisan is meghatározott módon együttműködik a gyermekjóléti központ családgondozóival, szakmai team-jével.

A gyermekek gondozása – nevelése igen sokrétű, szakmailag magas színvonalon végzendő munka, melyet a bekerülő gyermekek halmozott hátrányai, az igen magas arányú speciális nevelési szükségletű és sajátos nevelési igényű gyermekszám tükröz, amit a 2006. évi szakmai beszámoló bizonyít.

Személyi feltételek

A munkatársi létszám megfelel a 15/1998 (IV.30.) NM rendelet 1. számú mellékletében meghatározott szakmai létszám irányzamai és létszámminimum normáinak.

A szakdolgozók képzettsége és továbbképzése megfelel a szakmai előírásoknak.

Tárgyi feltételek

Az otthon alkalmas 3-tól 18 éves korú gyermekek fogadására (kicsik szobája, nagy lányoké, nagy fiúké). A szobák barátságosan, otthonosan, a gyermekek igényeinek megfelelően berendezettek. Az intézmény összképe hangulatos, nyitott otthon benyomását kelti.

Az intézmény nem rendelkezik saját gépjárművel, mely a kisebb gyermekek távolabbi óvodába, iskolába szállítását szolgálná, de a Családsegítő Szolgálat gépjárművével sikerül megoldaniuk a gyermekek utaztatását.

II. 3. Kőbányai Családsegítő Szolgálat

A Családsegítő Szolgálat működését, az 1993. évi III. törvény a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról, valamint az 1/2000. (I. 7.) SzCsM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmények szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló jogszabályok határozzák meg.

A családsegítés során a szolgálat a szociálisan vagy mentálhigiénés problémák, illetve egyéb krízishelyzet miatt segítséget igénylő személyek, családok számára az ilyen helyzethez vezető okok megelőzésére, valamint életvezetési képesség megőrzése céljából nyújt szolgáltatást.

A Családsegítő Szolgálat ügyfélforgalmi adatai azt tükrözik, hogy a szolgáltatás ismert és elfogadott a kerület lakossága számára, s az új helyre költözéssel megnövekedett forgalom a szolgáltatás megfelelő helyre történő telepítését mutatja.

A családgondozók ügyfélforgalma a szakmai beszámoló adatai szerint igen magas: családgondozónként, havi átlagban 80-90 ügyféllel való folyamatos kapcsolatot jelent.

A szolgáltatások sokszínűsége a családok, segítséget kérők problémáinak hatékony kezelését eredményezi (jogi tanácsadás, pszichológusi segítség, tanulásfejlesztés, klubok).

A családsegítő tevékenység kiemelkedő feladata a pszichiátriai betegek, értelmileg sérült emberek rehabilitációja, a közösségi pszichiátriai munka, melyet nagy sikerrel végeztek a családgondozók, s ennek eredményeként jött létre a Kék Szalag Klub.

Másik nagyon fontos, jogszabályilag előírt feladat, az adósságkezelési tanácsadó működtetése, melyet évek óta igen magas szakmai színvonalon végeznek a csoport tagjai, módszertani segítséget nyújtva a feladatellátásba újonnan bekapcsolódó más családsegítő szolgálatok számára is.

Kőbányán is egyre ismertebb és igényeltebb segítségnyújtási forma, melyet bizonyít, hogy 2006-ban kétszeresére emelkedett az előző évihez képest az ügyfelek száma. A Kőbányai Családsegítő Szolgálat is bekapcsolódott az előfizetős villanyórás programba, konkrét segítséget nyújtva az ügyfelek részére.

A családsegítő szolgálat hatékony és széleskörű tevékenységet végez a munkanélküliek ellátásában, s az ellátottak köre e tekintetben is emelkedő számot mutat. Ennek érdekében együttműködik a Munkaügyi Központtal és a Foglalkoztatási Információs Tanácsadóval, valamint a kerület Szociális Foglalkoztatójával és egyéb cégekkel, intézményekkel. Hatékonyságát növeli az Álláskeresők Klubjának működtetése.

A Felújítási Alap szakszerű koordinálásával, célszerű felhasználásának irányításával az Önkormányzat szociális programjának hatékonyságát garantálják.

Példaértékű kezdeményezés a Bihari utcai szociális városrehabilitációs modellkísérlet, melynek elindulása szakmai átgondoltságot tükröz. A modell valódi beindulása várhatóan jelentős áttörést jelent majd a városrész életében.

Személyi feltételek:

Az intézmény dolgozói létszáma megfelel az 1/2000. (I. 7.) SzCsM rendelet – a személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmények szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló jogszabály 2. számú mellékletének szakmai létszámnormáinak.

A szakdolgozók képzettsége és továbbképzése megfelel a szakmai előírásoknak.

Tárgyi feltételek:

2006. évben jelentős változás történt a tárgyi feltételek tekintetében. Új székhelyet kapott az intézmény. A volt iskolaépület átalakításával korszerű, tágas, a működés feltételeinek megfelelő helyiségek létrehozását valósították meg a kivitelezők. Az irodák mérete, berendezése, elhelyezkedése alkalmas az elmélyült munka végzésére, az egyéni segítő beszélgetések és a fejlesztések lebonyolítására, s a közösségi terek pedig, a csoportos foglalkozások és rendezvények szervezésére.

Összegzésül megállapítható, hogy a vizsgált intézmények szakmai munkájukat kiemelkedően magas színvonalon végzik, a szakmai vezetők folyamatosan értékelik, elemzik intézményük tevékenységét, meghatározzák fejlesztési irányukat, melyet képesek követni. Így mind a Gyermekjóléti Központ és szervezeti egysége, a Gyermekek Átmeneti Otthona, mind a Családsegítő Szolgálat, folyamatos szakmai fejlődést mutatva jutott el saját szakterületének ismert és elismert szintjére.

III. Az intézményi integráció lehetséges módozatai

A vizsgálat céljával összefüggő elképzelés a jelenlegi két intézmény összevonásával számol.

Az intézmények lehetséges összevonásakor figyelembe kell venni a hatályos jogszabályi előírásokat.

Az 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról az alábbiak szerint rendelkezik:

„40. § (1) A települési önkormányzat a 39. §-ban meghatározott gyermekjóléti szolgáltatás feladatait önálló intézményként, illetve családsegítő szolgálat, vagy a 96. § (4)-(5) bekezdései szerinti egészségügyi vagy közoktatási intézmény *szervezeti és szakmai tekintetben önálló intézményegységként, illetve a külön jogszabályban meghatározott képesítési előírásoknak megfelelő személy foglalkoztatásával biztosítja* (a továbbiakban együtt: gyermekjóléti szolgálat).”

„96. § (4) A közös igazgatású gyermekjóléti és/vagy gyermekvédelmi intézmény szervezeti és szakmai tekintetben önálló intézményegységek keretében különböző típusú intézmények feladatát látja el.

(5) A (4) bekezdés szerinti intézményben a gyermek ellátásához és neveléséhez kapcsolódó nem gyermekjóléti és nem gyermekvédelmi tevékenységet ellátó intézményegység is működhet, különösen családsegítő szolgálat, illetve családvédelmi szolgálat, védőnői szolgálat, házi gyermekorvosi szolgálat, továbbá óvodai vagy általános iskolai nevelést, oktatást, kollégiumi ellátást, nevelési tanácsadást végző intézményegység.

A jogszabályi előírások figyelembevételével lehetséges egy intézményi keretekbe történő strukturális összevonás, melyben a szakmailag önálló szervezeti egységek külön telephelyen – megtartva a jelenlegi működési helyeket –, a szakmai irányítás és a gazdasági ügyintézés vonatkozásában képeznek egységes szervezetet a továbbiakban.

Az egységes szakmai irányítás és a hatékony szakmai együttműködés elősegítése érdekében, valamint a szervezeti egységek összeköltöztetése a rezsiköltségekben jelenthet némi megtakarítást, mivel egy méreteiben ugyan lényegesen nagyobb intézmény

hatékonyabban működtethető, mint három egység, így az egyesített elhelyezés a legcélszerűbb megoldás. A lakosság körében így válna láthatóvá és érzékelhetővé a feladatkörök különbözősége, a szakmai csoportok arculata.

III.1. Intézményi struktúrális összevonás

Egyik lehetséges megoldásként az intézmények szervezeti összevonására kerül sor, melyben a szervezeti egységek működési helye változatlan marad, megőrizve az elmúlt években jelentős beruházással célszerűen kialakított épületek funkcióját.

Az összevonás „csupán” szervezeti megoldása, a fővárosi és az országos tapasztalatok szerint nem eredményez költség csökkenést, mivel a fennmaradó önálló telephelyek működési költségei nem javíthatók, az épületek rezsiköltsége változatlan kiadásokat jelentenek.

Ebben a megoldásban az ellátotti kör érdekei nem sérülnek, az ellátás színvonal változatlan marad.

A személyi feltételek vonatkozásában az alábbi szempontok érvényesülnek:

- A személyi kiadásokban a magasabb vezető bére emelkedést kíván, mely az 1 fő gazdasági vezető felszabaduló béréből nem finanszírozható.
- A magasabb vezető adminisztrációs és infrastruktúrális kiadásai (iroda és mobiltelefon használat, telefon díj, telephelyek közti utazási díj – benzinköltség) emelik a dologi kiadásokat.
- A magasabb vezető székhelye szerinti szervezeti egység pozicionális előnye megingathatja a szakmai vezetők kompetenciájának egyensúlyát, mely a szakmai munka színvonalában jelentős csökkenést, vagy megtorpanást jelenthet.

A végrehajtás ütemezése tekintetében az integráció ezen formája dinamikusan végrehajtható, a magasabb vezetői pályázat kiírásának lebonyolításához szükséges és előírt időkeretek betartásával. A hatályos jogszabályi előírások figyelembevételével, szociális szakvizsgával rendelkező személy foglalkoztatható magasabb vezetői, vezetői beosztásban, ill. mentesül a szakvizsga letételének kötelezettsége alól az, aki a gyermekjóléti, gyermekvédelmi szakképesítéshez kapcsolódó szakterületen tudományos fokozatot vagy doktori cselekmény alapján doktori címet szerzett . (15/1998. NM rendelet 3§ (3-4)

III. 2. A szervezeti összevonás, közös telephelyen történő kialakítással

Az összevonás szakmai háttere abban az esetben alapozható meg, ha az alábbi feltételek teljesülnek:

- Személyi feltételek megteremtése,
- A közös munkavégzéshez szükséges új működési hely kialakítása, felszerelése,
- A új működési hely kijelölésekor szükséges a lakossági igényeknek megfelelő hely megtalálása, hogy a meglévő klienskör számára minél kisebb változást eredményezzen.

Személyi feltételek

- A szakmai létszámok vonatkozásában nem valósítható meg létszámmódosítás, mivel azok igazodnak a vonatkozó jogszabályi létszámminimumokhoz..
- A speciális segítő szakemberek tekintetében sem lehetséges a létszámcsökkentés, mivel a két szakcsoport önálló, egymástól eltérő szakmaisággal bíró tevékenység, így a feladatkörök nem fedik egymást. Más a kliens; – gyermekjóléti szolgáltatás esetében a gyermek, míg a családsegítő szolgáltatáskor a felnőtt személy, valamint a megoldandó problémák is különbözőek, így az azokra adandó válaszok is más felkészültséget kívánnak meg. Ezért az azonos szakemberek különböző speciális tudást nyújtanak (pszichológus, jogász, fejlesztő pedagógus)
- A jelenlegi létszámok áttekintésével egy státuszhely szabadítható fel. A Gyermekjóléti Központ és a Családsegítő Szolgálat technikai csoportjaiban lévő 1-1 gazdasági ügyintéző feladatköre vonható össze, így 1 fő gazdasági ügyintéző státusz szüntethető meg.
- Az új szervezeti struktúrában az összevont intézmény 1 magasabb vezető kinevezését kívánja meg.
- A jelenleg önállóan működő két intézményvezetőjének magasabb vezetői pótléka visszavonandó, részükre középvezetői pótlék megfizetése szükséges.

A fenti létszám-racionalizálás következtében felszabaduló bér és pótlék összege feltételezhetően önmagában nem fedezi egy szakmailag jól képzett, szakmai gyakorlattal rendelkező, szakvizsgával rendelkező magasabb vezető bérét és az ahhoz kapcsolódó járulékok megfizetését.

Tárgyi feltételek

Kritikus pontja a szervezetfejlesztésnek az elhelyezés és felszerelés kérdése. Hatékony együttműködés nem képzelhető el fizikailag is szoros, azonos telephelyen történő elhelyezés nélkül.

Figyelemmel a jelenlegi létszámokra és a jelenlegi intézményekben történő elhelyezkedésre, egyik épület sem alkalmas új funkció befogadására, mindkét egység maximálisan kihasználja a hely által nyújtott lehetőségeket, helyiségeik teljes kapacitással működnek.

Így csak egy új beruházással, épület átalakítással, a felmerülő feladatellátáshoz megfelelő módon kialakított székhelyen valósítható meg az intézményi összevonás, melynek költségvonzata a lehetséges beruházás ismeretében jósolható meg az építésügyi szakemberek bevonásával.

Az új telephelyre történő költözéskor szükséges figyelembe venni a kliensek kialakult mozgásterét, a mindenki számára jó és egyszerű megközelíthetőséget.

A végrehajtás ütemezését a magasabb vezetői pályázat időkeretei és az egyesített telephely kiválasztása, a beruházás finanszírozási kereteinek a megteremtése, a kivitelező közbeszerzési pályáztatásának időkerete, valamint a kivitelezés lebonyolításának ideje határozza meg.

Összegzés

Összegezve megállapítható, hogy a két intézmény összevonása, a vonatkozó jogszabályok figyelembevételével lehetséges, megvalósítása két módon történhet.

Egyik megoldásként alkalmazható az intézmények strukturális összevonása az egységes szakmai irányítás érdekében, megőrizve az intézmények jelenlegi, igen magas színvonalú tárgyi környezetét.

Másik megoldásban az integrált intézmény közös telephelyen történő elhelyezésével jöhet létre az összevonás.

Az intézmények integrációja egyik megoldásban sem eredményez költségmegtakarítást az Önkormányzat számára.

A meglévő szakmai létszámok nem csökkenthetők, mivel a hatályos jogszabályok értelmében, a szakmailag önálló szervezeti egységek számára továbbra is biztosítani kell a jelenlegi személyi feltételeket. A két gazdasági ügyintéző státuszából lehetséges és szükséges az egyik megszüntetése, valamint a két intézményvezető jelenlegi magasabb vezetői pótléka visszavonandó, megtartva a középvezetői pótlékot.

A kinevezésre kerülő magasabb vezető bére, a közalkalmazotti bértábla és a végzettség tekintetében meghatározott jogszabályi előírások figyelembevételével, a fenti bérmegtakarításból nem fedezhető.

Így a személyi kifizetések terén némi emelkedés mutatkozna.

A szakmailag indokolt teljes körű, a telephelyre is kiterjedő integrációval, egy új egységes intézmény létrehozásával, új beruházás lebonyolítása szükséges.

Budapest, 2007. június 15.

Papp Krisztina
szakértő